

JUOMALAITTEPALVELU LAURI LINDBLOM

Tiilitehtaantie 6
02580 Siuntio
Puh: 050 – 300 26 14
lauri.lindblom@juomalaitepalvelu.net
www.juomalaitepalvelu.net

Omavalvonta on laadun apuväline

Omavalvonta on ravintolan itsensä suorittamaa anniskelun suunnittelua ja valvontaa. Se on osana ravintolan muuta omavalvontaa toiminnan laadun tehokas apuväline. Omavalvonnalla vähennetään riskiä epäkohtien syntymiseen sekä lisätään asiakkaiden ja henkilökunnan viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Alkoholijuomien anniskelun omavalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että anniskelussa noudatetaan alkoholilakia sekä siitä annettuja säännöksiä ja määräyksiä ja siten estetään alaikäisten alkoholijuomien saanti ja aikuisten alkoholin liiallisesta käytöstä aiheutuvia haittoja ja häiriöitä.

Omavalvontasuunnitelma voidaan laajentaa käsittämään myös muita asioita, joilla varmistetaan palvelun häiriötön sujuminen.

Tavoitteena rikkeetön anniskelu

Anniskelupaikassa tulee aina olla paikalla luvanhaltijan määräämä vastaava hoitaja huolehtimassa siitä, että ravintolassa noudatetaan alkoholilain säännöksiä. Vastuullinen alkoholijuomien anniskelu on jokaisen työntekijän velvollisuutena. Esimerkiksi ovella tehty ikätarkistus ei vapauta tarjoilijaa velvoitteesta varmistaa nuoren henkilön ikä anniskeltaessa.

Luvanhaltijan ja vastaavan hoitajan tulee varmistua siitä, että liikkeen toiminta-ajatus, asiakasmäärä ja anniskelun valvontatarve huomioiden henkilökuntaa on riittävästi tehokkaan valvonnan toteuttamiseksi ja anniskelupaikan järjestyksen ja anniskelukieltojen noudattamiseksi. Henkilökunnan tulee tuntea keskeiset anniskelusäännökset ja noudattaa niitä.

Tehokkaan omavalvonnan hyöty

Omavalvonnalla estetään rikkeitä ja häiriöitä ennakolta. Jos kuitenkin anniskelurikkomus sattuu, alkoholiviranomainen voi määrätä anniskelurikkomuksista luvanhaltijalle sanktioita, kuten huomautuksen, varoituksen tai luvan määräaikaisen tai pysyvän peruutuksen. Poliisi voi alkoholilain nojalla antaa rangaistusvaatimuksen anniskelurikkeen tekijälle. Häiriötapausten huolellisesta kirjaamisesta ravintolan pitämään päiväkirjaan on hyötyä esimerkiksi silloin, kun alkoholiviranomainen pyytää anniskeluluvan haltijalta vastinetta häiriöstä sen selvittämiseksi, onko samalla tapahtunut anniskelurikkomuksia.

Huolellisesti suunniteltu ja toteutettu alkoholijuomien anniskelun omavalvonta ja selkeät sovitut ohjeet toiminnasta häiriötilanteissa vähentävät riskiä anniskelurikkomuksiin ja häiriöihin, vahvistavat asiakkaiden saamaa mielikuvaa hyvin hoidetusta ravintolasta ja lisäävät henkilökunnan turvallisuutta ja varmuutta omasta osaamisestaan vaihtelevissa ja vaativissa asiakastilanteissa.

Omavalvonnan toteuttaminen

Ravintolakohtainen anniskelun omavalvonta

Tässä oppaassa esitetty anniskelun omavalvonta sisältää toimipaikan omavalvontasuunnitelman laatimisen ja sen toteuttamisen päiväkirjaa käyttäen. Mukana on myös omavalvontasuunnitelman esimerkkilomake (liite 1) ja henkilökunnan koulutuksen tueksi tehty aineisto tärkeimmistä

anniskelusäännöksistä selityksineen sivuilla 4 – 9.

Anniskelun omavalvontasuunnitelman laatiminen

Aluksi kartoitetaan ravintolan alkoholijuomien anniskeluun liittyvät riskit ja uhkatekijät. Sellaisia voivat ravintolan liikeideasta ja toimintaympäristöstä johtuen olla esimerkiksi:

- nuori asiakaskunta, jopa alaikäisiä pyrkimässä asiakkaiksi
- voimakasta humalaa tavoittelevat asiakkaat
- asiakkaat, jotka ovat aiheuttaneet häiriöitä ja turvattomuutta
- vaikeasti valvottavat anniskelualueet
- häiriöaltis sijainti lähellä asukkaita
- tilapäishenkilöiden puutteellinen ammattitaito, jne.

Suunnitellaan toiminta ja tilojen käyttö niin, että mahdollisia ongelmia pystytään ehkäisemään ennakolta. Toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi:

- lisätään pöytiintarjoilua
- muutetaan ravintolan liikeidea ja palveluvalikoima
- nostetaan sisäänkäynnin ikärajaa
- terassin aukioloaikaa rajoitetaan
- palvelupisteet sijoitetaan niin, että käytössä olevat alueet tulevat tehokkaasti valvotuiksi
- käytetään tarvittaessa järjestyksenvalvojia
- käytetään tarvittaessa kulmapeilejä tai kameroita
- varmistetaan valvonnan kannalta riittävän henkilömäärän saanti.
- Valitaan ne kohdat anniskeluun liittyvistä riskeistä, joihin kiinnitetään erityistä huomiota. Tällaisia asioita ovat alaikäisille anniskelun ja liian päihtyneille ja häiriköille anniskelun estäminen. Tehdään yhteistyössä henkilökunnan kanssa ravintolan toimintaohje näissä tilanteissa esimerkiksi seuraavasti:
- nuorten ikä tarkistetaan viranomaisen antamasta kuvallisesta henkilöllisyystodistuksesta. Vaikka ikä olisi tarkistettu ovella, tulee se tarkistaa myös anniskeltaessa alkoholijuomia
- sovitaan millä tavalla anniskelu lopetetaan päihtyvää asiakasta loukkaamatta
- sovitaan miten toimitaan järjestyshäiriön sattuessa
- paikkakunnan poliisin kanssa sovitaan siitä millaisissa tilanteissa pitää kutsua poliisi paikalle

Päiväkirja omavalvonnan apuvälineenä

Anniskelun omavalvonnan toteuttamisessa suositellaan käytettävän päiväkirjaa, jonka liitteenä on ravintolan omavalvontasuunnitelma. Päiväkirjaa ylläpitää vuorossa oleva luvanhaltijan määräämä vastaava hoitaja tai hänen sijaisensa.

Päiväkirjaan kuvataan ravintolassa sattuneet poikkeukselliset tapahtumat. Kirjauksessa tulisi kuvata lyhyesti tapahtuma, tapahtuma-aika, ketkä siihen osallistuivat ja miten tapahtuma selvitettiin. Kirjauksista on aina hyötyä seuraaville työvuoroille.

Tarkat kirjaukset ovat hyödyksi myös silloin, jos tapahtuman johdosta joudutaan laatimaan vastine alkoholiviranomaiselle sen selvittämiseksi, onko tapahtuman yhteydessä rikottu alkoholisäännöksiä. On tarpeen kirjata myös ravintolan omavalvonnan toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyvät muut toimenpiteet. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilökunnan koulutus ja omavalvonnassa ilmenneiden puutteiden korjaamiseksi tehdyt toimenpiteet.

Omavalvontasuunnitelman seuranta ja ylläpito

Ravintolan anniskeluvalvonnan kokemusten ja päiväkirjaan tehtyjen merkintöjen perusteella on tarpeellista määräjain tarkistaa pitäisikö omavalvontasuunnitelmaan tehdä muutoksia tai täydennyksiä.

Tärkeimmät anniskelusäännökset selityksineen

Ikäraajat

Säännös Alkoholijuomaa ei saa anniskella kahdeksatoista vuotta nuoremmalle, ei myöskään muuta juomaa, joka sisältää vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia (AlkoL 24§).

Nuori ostaja on velvollinen vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä iän varmistamiseksi (AlkoA 26§).

Mitä se tarkoittaa?

Anniskeluhenkilökunnan tulee tarkistaa alkoholijuomia tilaavan henkilön ikä mikäli ei ole varma, että hän on täyttänyt 18 vuotta. Nuori on velvollinen todistamaan ikänsä. Ikä voidaan varmistaa vain virallisesta kuvallisesta henkilökortista, passista tai ajokortista. Jos nuori asiakas ei osoita olevansa täysi-ikäinen, hänelle ei saa anniskella alkoholijuomia. Ikä on tarkistettava anniskeltaessa, vaikka tarkistus olisi ollut myös ovelta.

Alkoholijuomien anniskelu alaikäiselle on vakava rikkomus, josta luvanhaltija voi jopa korvauksetta menettää anniskelulupansa määräajaksi tai pysyvästi ja virheen tehnyt tarjoilija voidaan tuomita sakkorangaistukseen.

Ravintolassa tulee valvoa, että alaikäinen ei voi nauttia myöskään toisen asiakkaan hänelle tuomaa alkoholijuomaa.

Anniskelusta kieltäytyminen saattaa aiheuttaa häiriötilanteen ja ravintolassa tulisi etukäteen sopia miten häiriötilanteessa toimitaan.

